

عنوان مقاله:

سرشت انسان در اندیشه هابز و ارزیابی پیامدهای اخلاقی آن بر مبنای آراء علامه طباطبایی(ره)

محل انتشار:

دوفصلنامه اخلاق و حیانی، دوره 11، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 36

نویسنده:

روح الله شهریاری - دانشجوی دکتری اخلاق. دانشگاه معارف.

خلاصه مقاله:

پژوهش حاضر با روش توصیفی تحلیلی، از طریق رجوع به اندیشه های انسان شناختی توماس هابز، در پی پاسخ به این سوال برآمده است که سرشت انسان در اندیشه هابز چگونه است؟ تا در پرتو آن و با نظر به اندیشه های علامه طباطبایی پیامدهای اخلاقی آن تبیین و ارزیابی گردد. رجوع به اندیشه های علامه در این خصوص، علاوه بر تبیین پیامدهای دیدگاه هابز، امکان مقایسه تطبیقی و نیز آشنایی با رای صحیح در خصوص هر مورد را فراهم می آورد. یافته های پژوهش نشان می دهد در تلقی هابز، انسان در حرکات و اعمال خود تابع امیال و انفعالات است به گونه ای که حتی عقل او مسخر امیال و هیجانات او است. در نتیجه برای کنترل انسان، هابز دست یافتن به توافق جمعی و در نهایت به حاکمیت حاکمان تن دادن را می پذیرد، تا سازش میان انسان ها برقرار شود. نتیجه این دیدگاه دست شستن از پشتوانه حقیقی داشتن ارزش های اخلاقی است. در مقابل علامه چون از یک سو انسان را ملکی ملکوتی می داند، از سوی دیگر عقل را توانمند در شناخت حسن و قبح افعال می داند از پشتوانه واقعی احکام اخلاقی، ذاتی بودن حسن و قبح، صدق و کذب پذیری و برهان پذیر بودن آنها سخن می گوید. به اعتقاد علامه وضع و اجرای ارزش های اخلاقی توسط حاکمان- چنانکه هابز به آن اعتقاد دارد- تبعیت از هوای نفس را در پی خواهد داشت و موجب ظلم و ایجاد طبقات اجتماعی می شود. همچنین ضمانت اجرایی ارزش ها را از بین خواهد برد. بدین جهت علامه حقیقت مطلب را در تبیین دیگری جست و جو می کند.

کلمات کلیدی:

سرشت انسان، پیامدهای اخلاقی، ارزش های اخلاقی، هابز، علامه طباطبایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1394134>

